

Aktualizace Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje pro období 2016-2026 s výhledem do roku 2035

Směrná část

říjen 2023

Obsah

SEZNAM ZKRATEK	99
4 SMĚRNÁ ČÁST	100
4.1 Podmínky a předpoklady pro splnění stanovených cílů POH OK.....	100
4.2 Nástroje na prosazování a kontrolu plnění POH ČR	100
4.2.1 Normativní nástroje	100
4.2.2 Ekonomické nástroje	101
4.2.3 Administrativní nástroje	106
4.2.4 Informační nástroje	108
4.3 Dobrovolné nástroje	110
4.4 Návrh na potřebná zařízení pro nakládání s odpady	112
4.5 Informace o kritériích pro umístění budoucích zařízení na zpracování odpadu	115
4.6 Zdroje financování	115
4.7 Operační program Životní prostředí (OPŽP 2021-2027)	116
4.7.1 Operační program Technologie a Aplikace pro Konkurenceschopnost (OPTAK 2021–2027).....	117
4.7.2 Operační program Spravedlivá transformace (OPST 2021-2027)	118
4.7.3 Národní plán obnovy (NPO)	118
4.7.4 Komponenta 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda	118
4.7.5 Budování recyklační infrastruktury	118
4.7.6 Budování odpadové energetické infrastruktury pro nakládání s vybranými	118
4.8 Modernizační fond (2021-2030)	118
4.8.1 Program č. 1 Modernizace soustav zásobování tepelnou energií (HEAT).....	119
4.8.2 Program č. 8 Komunitní energetika (KOMUNERG)	119
4.8.3 Národní program Životní prostředí (NPŽP 2021-2027)	119
4.9 Zajištění datové základny pro hodnocení odpadového hospodářství, Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje.....	120
4.9.1 Systém sběru dat	120
4.9.2 Opatření k zajištění kvalitní datové základny odpadového hospodářství	120
4.10 Odpovědnost za plnění a kontrolu POHK	121
SEZNAM TABULEK	121

SEZNAM ZKRATEK

Seznam zkratk	
Název/význam	Zkratka
Autorizovaná obalová společnost	AOS
Biologicky rozložitelný komunální odpad	BRKO
Biologicky rozložitelný odpad	BRO
Česká republika	ČR
Český statistický úřad	ČSÚ
Čistírna odpadních vod	ČOV
Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	EVVO
Evropská unie/Evropské společenství	EU/ES
Hrubý domácí produkt	HDP
Informační systém odpadového hospodářství	ISOH
Komunální odpad	KO
Krajská hygienická stanice Olomouckého kraje	KHS OK
Krajský úřad	KÚ
Mechanicko-biologická úprava	MBÚ
Mezinárodní organizace pro standardizaci	ISO
Ministerstvo životního prostředí	MŽP
Nebezpečný odpad	NO
Nejlepší dostupné technologie z hlediska životního prostředí	BAT
Obec s rozšířenou působností	ORP
Objemný odpad	OO
Odpadní elektronická a elektrická zařízení	OEEZ
Odpadové hospodářství	OH
Olomoucký kraj	OK
Operační program Životní prostředí	OPŽP
Plán odpadového hospodářství	POH
Plán odpadového hospodářství České republiky	POH ČR
Plán odpadového hospodářství Olomouckého kraje	POH OK
Polychlorované bifenylly	PCB
Překládací stanice	PS
Sběrný dvůr	SD
Směsný komunální odpad	SKO
Státní fond životního prostředí České republiky	SFŽP ČR
Tuhá alternativní paliva	TAP
Zařízení pro energetické využití odpadů	ZEVO
Životní prostředí	ŽP

4 SMĚRNÁ ČÁST Směrná část POH OK definuje podmínky, předpoklady a nástroje pro splnění stanovených cílů, systém řízení změn v odpadovém hospodářství, systém kontroly plnění POH OK, právní podklad pro cíle, zásady a opatření stanovené v závazné části, návrhy na potřebná zařízení určená pro nakládání s odpady.

4.1 Podmínky a předpoklady pro splnění stanovených cílů POH OK

- a) Stabilita právního prostředí v oblastech ovlivňujících odpadové hospodářství.
- b) Stabilita ekonomického prostředí na světové i národní úrovni.
- c) Připravenost a odolnost řešit krizové stavy a živelné pohromy v OK.
- d) Odpovědnost státu a dotčených subjektů za vytyčené cíle POH ČR včetně cílů a opatření

Programu předcházení vzniku odpadů ČR, jež povedou ke zvýšené odpovědnosti české populace za životní prostředí a zdraví lidí v ČR.

4.2 Nástroje na prosazování a kontrolu plnění POH ČR

Cíle, zásady a opatření stanovené v POH OK jsou navrženy tak, aby podporovaly hierarchii odpadového hospodářství definovanou zákonem o odpadech a stanovily dlouhodobou strategii rozvoje odpadového hospodářství. K jejich podpoře budou aplikovány příslušné nástroje. Využitím vhodných nástrojů lze motivovat jednotlivé subjekty k takovým aktivitám, které jsou žádoucí pro plnění opatření a přijatých cílů. Nástroje je vhodné kombinovat, aby bylo dosaženo maximálního efektu. Při tvorbě nástrojů jsou respektovány zásady volného pohybu zboží na jednotném trhu EU.

Zde je uveden výčet nástrojů používaných k řízení odpadového hospodářství. Některé z nich jsou ukotveny v zákoně o odpadech, zákoně o výrobcích s ukončenou životností a zákoně o obalech.

4.2.1 Normativní nástroje

a) Právní řád ČR, zejména soubor právních předpisů upravující oblast životního prostředí, odpadového a oběhového hospodářství a příslušné technické normy (Příloha č. 3 - Právní předpisy ČR a EU).

Nejdůležitější právní předpisy: zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností, zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů, zakotvují povinnosti a cíle stanovené právními předpisy EU zejména směrnicemi a nařízeními pro oblast odpadového a oběhového hospodářství. Dále jsou to prováděcí právní předpisy k výše uvedeným zákonům.

b) Strategické dokumenty ČR a OK

Dokumenty s vazbou na odpadové a oběhové hospodářství například oblast surovinové politiky, energetické politiky, rozvojové a operační programy atd. Zásadním dokumentem pro ostatní sektorové i regionální politiky z hlediska životního prostředí je Státní politika životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050. Dalšími významnými dokumenty jsou zejména Strategický rámec Česká republika 2030, Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 - „Cirkulární Česko 2040“, Surovinová politika ČR, Politika druhotných surovin ČR a Státní energetická koncepce ČR.

V rámci OK se jedná např. Územní energetická koncepce OK 2015+, Akční plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty OK 2021-2023, Koncepce ochrany přírody a krajiny OK akt. 2021+, Regionální surovinová politika apod.

c) Plán odpadového hospodářství kraje

Plán odpadového hospodářství kraje je strategický dokument v oblasti odpadového a oběhového hospodářství a je podkladem pro zpracovávání územně plánovací dokumentace kraje a obcí.

d) Uplatňování kontrolních pravomocí veřejné správy

Povinnosti stanovené zákony jsou sankcionovatelné. Je nutno dále zlepšovat podmínky kontrolních orgánů a posilovat praktické naplňování kontrolních kompetencí a vymáhání zákonných povinností pomocí všech dotčených správních orgánů.

4.2.2 Ekonomické nástroje

a) Poplatek za ukládání odpadu na skládku

Za ukládání odpadu na skládku odpadů je placen poplatek. Poplatníkem poplatku je ten, kdo pozbývá vlastnické právo k odpadu, při jeho předání k uložení na skládku; obec, pokud je původcem ukládaného komunálního odpadu, nebo provozovatel skládky, pokud uložil odpad na jím provozovanou skládku, nebo určil odpad při jeho uložení na skládku jako technologický materiál pro technické zabezpečení skládky.

Předmětem poplatku za ukládání odpadů na skládku je uložení odpadu na skládku v rámci první fáze jejího provozu. Základem poplatku za ukládání odpadů na skládku je součet dílčích základů poplatku, které tvoří hmotnost odpadů využitelných a recyklovatelných; nebezpečných, s výjimkou azbestu a odpadů ze sanací; vybraných technologických odpadů; nebezpečných odpadů pocházejících z odstraňování nebo sanací ekologických zátěží, pokud je odstranění těchto odpadů uložení na skládku hrazeno z veřejných prostředků; a zbytkových odpadů, tj. odpadů neuvedených výše a azbestu.

Sazby poplatků jsou nastaveny tak, aby docházelo k odklonu od ukládání odpadu na skládku směrem ke způsobům využití v souladu s hierarchií odpadového hospodářství. U využitelných odpadů, které bude od roku 2030 zakázáno ukládat na skládky odpadů, bude poplatek v následujících letech navyšován tak, aby motivoval k postupnému snižování ukládání těchto odpadů na skládku. Poplatek u nebezpečných odpadů byl naopak významně snížen, protože vysoká výše poplatku v minulosti vedla k velkým snahám o obcházení placení poplatku nebo nelegálnímu nakládání.

Osvobození od poplatku za ukládání odpadů na skládku je možné při uložení odpadu v rámci řešení následků krizové situace podle krizového zákona. A dále uložení odpadu jako technologického materiálu pro technické zabezpečení skládky (dále jen „TZS“) až do 25 % celkové hmotnosti odpadů uložených na skládku v poplatkovém období.

Poplatek za ukládání odpadů na skládku se vypočte jako součet dílčích poplatků. Dílčí poplatek se vypočte jako součin dílčího základu poplatku a sazby. Sazba poplatku za ukládání odpadů na skládku pro jednotlivé dílčí základy poplatku je stanovena v příloze č. 9 zákona o odpadech.

Plátcem poplatku za ukládání odpadů na skládku je provozovatel skládky.

Správcem poplatku za ukládání odpadů na skládku je Státní fond životního prostředí České republiky. Správu placení poplatku vykonává celní úřad.

Výnos poplatku za ukládání odpadů na skládku je příjmem rozpočtu Státního fondu životního prostředí České republiky a rozpočtu obce, na jejímž území se skládka nachází. Procentní podíly, kterými se tyto rozpočty podílejí na výnosu dílčích poplatků, jsou stanoveny v bodu 2 přílohy č. 9 zákona o odpadech.

b) „Sleva“ pro obce za ukládání komunálního odpadu

Obec bude platit do určitého množství využitelných odpadů uložených v daném kalendářním roce na občana pouze 500,- Kč/t komunálního odpadu. Po překročení daného množství bude obec hradit poplatek za využitelné odpady. Do roku 2029 se komunální odpad splňující podmínky využitelnosti ze zákona, s výjimkou nebezpečných odpadů, jehož původcem je obec, zahrne namísto dílčího základu poplatku za ukládání využitelných odpadů do dílčího základu poplatku za ukládání komunálního odpadu, pokud celková hmotnost takového odpadu uloženého na libovolnou skládku od prvního dne kalendářního roku, ve kterém nastane toto poplatkové období, ve vztahu ke kterému uplatní obec nárok a nepřesáhne množství podle přílohy č. 12 zákona o odpadech. Limit množství ukládaných odpadů na skládky je nastaven degresivně, tedy každý rok se snižuje, tak aby byl podpořen záměr snižování ukládání využitelných komunálních odpadů na skládky což posiluje hierarchii odpadového hospodářství.

c) Rozšířená ekonomická odpovědnost výrobce (dále jen „EPR“)

Fyzické osoby podnikající a právnické osoby, které vyrábí, uvádí v ČR na trh nebo do oběhu vybrané výrobky s ukončenou životností, mají stanoveny specifické povinnosti zpětného odběru výrobků s ukončenou životností, povinnosti poskytování určitých informací, financování určitých činností, osvěty, povinnosti následného nakládání s odpadem a splnění stanovených procent jeho využití, recyklace a opětovného použití.

d) Finanční záruka při přeshraniční přepravě

Ministerstvo z finanční záruky financuje alternativní využití nebo odstranění odpadu, včetně nezbytných předběžných postupů, uskladnění odpadu a dopravní náklady, pokud oznamovatel, příjemce či jiná odpovědná osoba nesplní na vlastní náklady své veškeré povinnosti podle nařízení o přepravě odpadů.

e) Finanční záruka a pojištění první fáze provozu skládky podle zákona o odpadech

Provozovatel skládky má zákonnou povinnost před zahájením první fáze provozu skládky zabezpečit peněžní prostředky pro první fázi provozu skládky tak, že sjedná pojištění odpovědnosti za škodu na životním prostředí, na zdraví lidí a na věci způsobenou provozem skládky v první fázi provozu skládky a za škodu vzniklou z důvodu ukončení provozu během první fáze provozu skládky. Provozovatel má povinnost uložit na zvláštní vázaný účet částku nebo zajistit bankovní záruku podle zákona o bankách ve výši nákladů nutných na odstranění možných škod, výši částky stanoví znalecký posudek. Záruka musí trvat po celou dobu první fáze provozu skládky. Finanční prostředky mohou být čerpány pouze na uvedený účel a se souhlasem krajského úřadu. Tento účet smí být zrušen po ukončení první fáze provozu skládky nebo po ukončení provozu během první fáze provozu skládky se souhlasem krajského úřadu poté, co došlo k vypořádání případných škod nebo je nepochybné, že žádné škody nevznikly. Úroky z peněžních prostředků na účtu se stávají součástí peněžních prostředků na zajištění provozu skládky.

f) Finanční rezerva na rekultivaci a následnou péči po ukončení provozu skládky

Provozovatel skládky při provozování první fáze provozu skládky vytváří a vede rezervu na zajištění rekultivace a následné péče o skládku a uzavírání po ukončení provozu první fáze provozu skládky v rozsahu stanoveném zákonem o odpadech a prováděcími právními předpisy. Rezervu vytváří provozovatel skládky v rámci svých nákladů (úroky jsou součástí rezervy). Jedná se o pozitivně působící nástroj. V zákoně o odpadech je stanoven způsob vytváření a čerpání finanční rezervy. Finanční prostředky mohou být využity na práce související s rekultivací a následnou péčí o skládku, souhlas k tomuto vydává příslušný krajský úřad.

g) Zálohové systémy pro vratné obaly podle zákona o obalech

Výrobci mohou na základě svého rozhodnutí dobrovolně zavést systém záloh pro své obaly. V ČR bude zachován současný dobrovolný systém záloh na opakovaně použitelné vratné obaly pro jeho motivační funkci (stimulace spotřebitele i výrobce). Zavedení zálohového systému na některé jednocestné vratné obaly (jako např. PET lahve) není stejně jako na opakovaně použitelné vratné obaly vyžadováno legislativně, ale jeho dobrovolnému zavedení ze strany osob uvádějících obaly na trh zákon nebrání.

h) Ekomodulace

Ekomodulace je nástroj systémů rozšířené odpovědnosti výrobců (EPR) a týká se nejen obalů, ale i některých dalších výrobků (elektrozařízení, baterie, pneumatiky). Tento přístup umožňuje EPR systémům nastavit poplatky tak, aby výrobce motivovaly k používání vhodných řešení, jež mají minimální negativní dopad na odpadové hospodářství, pozitivní dopad na oběhové hospodářství a životní prostředí. Princip ekomodulace zohledňuje výši recyklačního příspěvku, kterou výrobce platí např. za výrobek, použité materiály, obaly a šetrnost výrobku, obalu k životnímu prostředí, zejména jeho recyklovatelnost. Výrobci a dovozci výrobků, obalů jsou více motivováni, aby se soustředili na design výrobku, obalu, jeho funkce, minimální funkční velikost a druhovou skladbu materiálů vhodných pro recyklaci. V poplatcích by tedy měla být zohledněna celá řada i dalších kritérií, jako jsou např. trvanlivost výrobku, jeho opravitelnost, znovu použitelnost, obsah nebezpečných látek i snadná tříditelnost obalů apod.

Poplatky také mají odrážet reálné náklady pro jednotlivé typy, druhy materiálů, obalů zejména z hlediska jejich recyklace. Tento přístup posiluje hierarchii odpadového hospodářství.

i) Emisní poplatek

Poplatek se platí při zápisu silničního vozidla kategorie M1 a N1 (dále jen „vybrané vozidlo“) do registru silničních vozidel v České republice, při změně vlastníka či provozovatele vybraného vozidla v registru silničních vozidel v České republice. Poplatek se neplatí v případě, že již v minulosti vznikla poplatková povinnost žadateli (poplatníkovi), který nebyl osvobozen. Tento poplatek má zamezit dovozu starých vozidel do ČR ze zahraničí a urychlit vyřazování starých vozidel, která nejvíce znečišťují ovzduší. Výše poplatku zůstala stejná jako dle předchozí právní úpravy, tedy 3 000 Kč v případě splnění mezních hodnot emisí EURO 2, 5 000 Kč v případě splnění mezních hodnot emisí EURO 1 10 000 Kč v případě nesplnění mezních hodnot emisí EURO 1. Finanční prostředky z poplatku se v současné době využívají k podpoře recyklace materiálů vzniklých demontáží vozidel s ukončenou životností, a to ve formě až 750 korunového příspěvku na jedno vybrané vozidlo s ukončenou životností v zařízení, které je přihlášeno do příslušného dotačního programu. Výše podpory se odvíjí od množství předaných komodit (pneumatik, plastů, skla, textilu) dále ke zpracování. Nově je možné finanční prostředky, z tohoto poplatku využít také za účelem podpory infrastruktury a nákupu vozidel na alternativní pohon. Výnos z poplatku je příjmem SFŽP. V budoucnu je vhodné analyzovat a posoudit efektivitu výše nastavení poplatku a poplatek podle toho upravit.

j) Pokuty podle zákona o odpadech, zákona o výrobcích s ukončenou životností, zákona o obalech, zákona o obcích a přestupkového zákona.

V nových zákonech je u kontrolních pravomocí posílena sankční pravomoc kontrolních orgánů. Dále s ohledem na skutečnost, že v rámci kontrolní činnosti správních orgánů se mnohdy zjistí méně závažné porušení zákonných povinností (například administrativní delikty a delikty, které nemají závažný dopad na životní prostředí) je umožněno správním orgánům ukládat blokové pokuty a také nápravná opatření bez současného uložení peněžité sankce. Jde o účinný a vhodný nástroj pro ochranu životního prostředí a nepřímo působí i na dodržování hierarchie odpadového hospodářství.

k) Platby za komunální odpad

Od 1. ledna 2021 je možnost zpoplatnění občanů nastavena pouze v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Obec může zvolit buď poplatek za obecní systém odpadového hospodářství, anebo poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství je vázaný na trvalý pobyt osob nebo na vlastnictví nemovité věci, ve které není přihlášena žádná osoba, a obec jej zavede v jednotné výši pro všechny poplatníky. Zákon o místních poplatcích stanovuje také možnosti osvobození a úlevy od tohoto poplatku, kterými lze zohlednit například sociální situaci různých skupin osob a podobně.

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci vychází ze skutečného množství vyprodukovaného odpadu občany, případně z kapacity sběrných prostředků objednaných na poplatkové období, a obec může nastavit jeho výši pro jednotlivé poplatníky s ohledem na množství (hmotnost nebo objem) jimi vyprodukovaného odpadu nebo na

kapacitu objednaných sběrných prostředků (systém PAYT) (systém PAYT = „Zaplať, kolik vyhodíš“). PAYT princip posiluje hierarchii odpadového hospodářství.

Vyměřování a vymáhání obou poplatků provádí obec, jinak je poplatek v procesním režimu daňového řádu.

l) Podpory ze SFŽP ČR (oblast odpadového hospodářství)

V oblasti nakládání s odpady je významná podpora ze strany Státního fondu životního prostředí (SFŽP). Jsou využívány různé finanční nástroje (půjčky, dotace a další) směřované do odpadového a oběhového hospodářství k posílení nakládání podle hierarchie odpadového hospodářství.

m) Finance ze státního rozpočtu (především na sběr a svoz odpadů)

Státní rozpočet je z hlediska objemu financí nejvýznamnějším centrálním zdrojem financování životního prostředí z veřejných zdrojů, a to i ve složce odpady. Poskytovány jsou prostředky určené zejména na kofinancování projektů na ochranu životního prostředí podpořených z fondů EU, dotace, návratné finanční výpomoci (bezúročné půjčky), investiční pobídky a garance na komerční úvěry. Probíhají transfery finančních prostředků územním rozpočtům a SFŽP. Nadále bude tento nástroj využíván.

n) Výdaje z územních rozpočtů (především na sběr a svoz komunálních odpadů)

Výdaje z územních rozpočtů na ochranu životního prostředí představují významný veřejný zdroj financování odpadového hospodářství při dodržení principu subsidiarity. Nakládání s odpady náleží dlouhodobě k nejvíce podporovaným oblastem. Z územních rozpočtů jsou podporovány především akce menšího finančního rozsahu. Nadále bude tento nástroj využíván.

o) Podpory z programů a fondů EU

Česká republika čerpá finanční prostředky z fondů EU, které jsou základem evropské strukturální politiky a napomáhají podpoře vyváženého a udržitelného rozvoje všech členských zemí. Jedná se zejména o Operační program Životního prostředí (OPŽP). Z nového OPŽP 2021+ budou podpořeny investice důležité pro rozvoj sektoru odpadového hospodářství a pro naplnění cílů POH ČR a závazků vůči EU a k posílení nakládání podle hierarchie odpadového hospodářství. Dále bude možné využívat nově vzniklé fondy např. Fond spravedlivé transformace (pro tzv. „uhelné kraje“) nebo Modernizační fond. Pro podporu investic a nápravy hospodářství po pandemii COVID-19 bude využit například zcela nový Národní plán obnovy.

p) Zdanění primárních surovin, daňová opatření a úlevy (na vybrané činnosti, výrobky apod.)

Bude zvážena možnost využití tohoto nástroje, zejména v návaznosti na legislativu EU. Pro podporu využívání druhotných surovin může být zváženo a revidováno zdanění primárních surovin apod. Jako ekonomické opatření k podpoře zpracovatelského a recyklačního průmyslu, pro zajištění vyšší recyklace je podle zákona o dani z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) zařazena položka „38.3 Zpracování komunálního odpadu k dalšímu využití; druhotné suroviny“ do snížené sazby DPH. Od 1. 5. 2020 podle zákona o DPH je také snížená sazba DPH ve výši 10 % použita u oprav obuvi, kožených výrobků, oprav a úprav oděvů a textilních

výrobků, jízdních kol, půjčování knih, což přispívá k udržování delší funkčnosti, životnosti výrobků, předcházení vzniku odpadů a oběhovému hospodářství.

Dále bude zvažováno využití tohoto nástroje – snížení DPH na opravy, renovace nebo úpravy dalších výrobků, aby tyto byly lépe dostupné a konkurenceschopné. Rovněž bude zvažováno zavedení dalších daňových pobídek u výrobků se specifickým obsahem recyklovaného materiálu s cílem stimulovat poptávku po recyklátech.

g) Další podpory a dotace realizované ostatními resorty

Je možné využít finanční prostředky k rozvoji odpadového hospodářství, modernizaci technologií z dotací, půjček, programů na podporu podnikání a dalších.

4.2.3 Administrativní nástroje

a) Zabezpečení jednotného výkonu státní správy v oblasti práva životního prostředí (nakládání s odpady)

Ke sjednocení výkonu státní správy v odpadovém hospodářství přispívá nová právní úprava v oblasti odpadového hospodářství, zákony a související prováděcí předpisy.

b) Zvyšování odbornosti pracovníků veřejné správy na úseku odpadového hospodářství a v souvisejících oblastech

Odborná příprava pracovníků veřejné správy na úseku odpadového hospodářství bude nadále součástí systému řízení resortu Ministerstva životního prostředí. Cílem je sjednotit výklad zákona o odpadech a prováděcích předpisů na úrovni krajských úřadů a pověřených obcí. Je kladen důraz na metodické vedení ze strany MŽP a krajských úřadů.

c) Posílení pravomoci České inspekce životního prostředí a dalších kontrolních orgánů státní správy

Zajištění optimálních podmínek pro efektivní vykonávání kontrolní činnosti dostatečnou odbornou a personální kapacitou, finančním a technickým zázemím.

d) Zadávání zelených veřejných zakázek (Green Public Procurement)

Využití možnosti zahrnutí environmentálního hlediska a požadavků do výběrových kritérií veřejných zakázek. V tomto by měl pomoci zákon č. 543/2020 Sb., novela zákona o zadávání veřejných zakázek, kdy zadavatel má dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací. Dále k zelenému zadávání nabádají dokumenty: Usnesení vlády č. 531 ze dne 24. července 2017 o pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy. Pravidla pro uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy, část III materiálu čj. 781/17, schválená vládou na základě návrhu Ministerstva práce a sociálních věcí a MŽP. V roce 2020 novela zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, zavedla povinnost pro zadavatele při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací. Tímto přístupem by mělo dojít k výrazné preferenci výrobků s obsahem recyklátů a posílení hierarchie odpadového hospodářství.

e) Podporování žádoucích aktivit, vedoucích k předcházení vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností, upřednostňování výrobků z recyklovaných materiálů a ekologicky šetrných výrobků

Přijmout nástroje k uplatňování opatření navržených v rámci Programu předcházení vzniku odpadů a posílení hierarchie odpadového hospodářství například metodická doporučení, jak udržet výrobky co nejdéle v životním cyklu, snižovat produkci odpadů, preferovat opětovné použití výrobků, recyklátů, zahrnout příslušná kritéria do podmínek veřejných soutěží, které orgány veřejné správy vyhlašují apod.

f) Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen „EVVO“)

Jedná se o dlouhodobý systémový preventivní nástroj, který rozvíjí udržitelné a environmentálně odpovědné jednání jedince. Podporováno je standardního vzdělávání a výchova dětí a mladistvých, různé osvětové akce, kampaně pro širokou veřejnost, environmentální poradenství, také občanský aktivismus a participace na ochraně životního prostředí a správném nakládání s odpady. Státní program EVVO na léta 2016-2025 stanovuje vhodný obsah, formy a metody vzdělávání a osvěty.

g) Odborné zázemí pro podporu výkonu státní a veřejné správy

V současnosti jsou odborné potřeby orgánů státní správy i MŽP řešeny zejména veřejnými zakázkami v rámci vyhlašovaných programů Technologické agentury ČR. Vypracování dalších odborných dokumentů v oblasti odpadového hospodářství pro potřeby výkonu státní a veřejné správy je řešeno veřejnými zakázkami v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a s interními předpisy organizací.

V současnosti Česká informační agentura životního prostředí (CENIA), státní příspěvková organizace MŽP, spravuje data o odpadovém hospodářství a poskytuje odbornou podporu MŽP.

h) Podpora výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Podpora výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „VaVal“) vede v dlouhodobém měřítku ke snižování negativních vlivů lidských aktivit na životní prostředí, zajišťování nápravy a monitorování životního prostředí. Centrální státní podpora aplikovaného výzkumu a vývoje je od roku 2011 zajišťována přes Technologickou agenturu České republiky (TA ČR). TA ČR zabezpečuje přípravu a realizaci programů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací včetně programů pro potřeby státní správy, veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovacích na podporu projektů a zadávání veřejných zakázek. Konkrétní oblasti pro podporu VaVal v oblasti životního prostředí, včetně odpadového a oběhového hospodářství, jsou uvedeny v Koncepci VaVal MŽP a dále jsou uplatňovány v rámci Programu prostředí pro život.

i) Rada pro odpadové hospodářství (dále jen „Rada“) jako poradní orgán Ministerstva životního prostředí

Rada pro odpadové hospodářství byla zřízena příkazem ministra č. 34/2004. Rada slouží jako poradní orgán za účelem koordinace plánování odpadového hospodářství na národní úrovni. Členy Rady jmenuje ministr životního prostředí.

4.2.4 Informační nástroje

a) Informační koncepce Ministerstva životního prostředí (dále jen „IK MŽP“)

MŽP je vydavatelem a správcem několika informačních zdrojů (například Informační systém odpadového hospodářství). MŽP vydalo Informační koncepci v souladu se zákonem č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a v souladu s projektem Digitální Česko 2018+. V Informační koncepci MŽP navazuje na cíle stanovené ve Strategii rozvoje IKT rezortu ŽP (v letech 2016–2020), Informační koncepci rezortu ŽP (v letech 2017-2022), Státní politice ŽP české republiky (v letech 2012-2020) a aktuálně stanovené cíle, principy a zásady Informační koncepce České republiky pro budování e-Governmentu v ČR 2018+ (IKČR).

IK MŽP se snaží na základě současného stavu, definovat nebo aktualizovat své vlastní cíle v oblasti řízení kvality a bezpečnosti spravovaných informačních systémů veřejné správy (dále jen „ISVS“) a vymezit obecné principy pořizování, vytváření a provozování ISVS, a to tak, aby byly tyto cíle a principy v souladu s IKČR, a aby se podle nich postupně dostaly do souladu i informační systémy pořizované, vytvářené a provozované MŽP. Informační systémy mají sloužit k podpoře veřejné správy a k informování veřejnosti.

b) Komunikační strategie pro oblast odpadového hospodářství

Informace z oblasti životního prostředí a odpadového hospodářství jsou dostupné na webových stránkách ministerstva, webech resortních organizací a dále prostřednictvím specializovaných informačních systémů. V rámci komunikační strategie resortu budou využity mediální propagace správného nakládání s komunálními odpady zaměřené na aktivní zapojení obyvatel do třídění a recyklace a pozitivní vnímání využívání komunálního odpadu. Dále na zvýšení zpětného odběru výrobků s ukončenou životností a obecně na předcházení vzniku odpadů. Plošné komunikační kampaně budou připravovat kraje ve vazbě na reálná regionální řešení odpadového hospodářství. Komunikační strategie bude připravována v souladu se Státním programem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016-2025. Do tohoto programu jsou zapojeny kraje, obce, města, školy, neziskové organizace, vzdělávací instituce a další.

c) Jednotný informační systém životního prostředí (dále jen „JISŽP“)

JISŽP představuje informační základnu resortu životního prostředí. Jedná se o soubor odborných informačních zdrojů resortu životního prostředí. Vedení a řízení JISŽP je přímo spojeno s existencí Ministerstva životního prostředí. MŽP nebo resortní organizace sbírají, ověřují, zpracovávají a publikují data o životním prostředí.

Informační systémy v JISŽP zajišťují elektronické informační služby, které slouží k výkonu odborných agend a ke shromažďování a prezentaci dat o jednotlivých složkách životního prostředí a dále procesně založené informační systémy veřejné správy.

Aktuální snahou je postupnými kroky datovou základnu resortu životního prostředí integrovat na jednotnou datovou platformu. MŽP realizuje vládní politiku v oblasti e-Governmentu, jde především o zajišťování ohlašovacích povinností MŽP ve vztahu k Registru práv a povinností, a to včetně oznamování působnosti v agendách, ve kterých má ministerstvo definovanou působnost. Je tak naplněna podmínka přístupu k referenčním údajům systému

základních registrů i postupného napojování relevantních informačních systémů k jeho rozhraní.

d) Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (dále jen „ISPOP“)

ISPOP byl zřízen na základě zákona č. 25/2008 Sb., zákon o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a o integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů. ISPOP byl spuštěn v roce 2011 a slouží ke zpracování, příjmu a skladování vybraných hlášení (ohlašovacích povinností) z oblasti životního prostředí v podobě elektronických formulářů v příslušném datovém standardu a jejich další distribuci institucím veřejné správy. Týká se subjektů, které mají ze zákona povinnost ohlásit veřejné správě informace o vlivu jejich ekonomické činnosti na jednotlivé složky životního prostředí (znečišťování vod, ovzduší, půdy, produkce odpadů a další). V současnosti je systém napojen na Informační systém základních registrů.

e) Systém evidence přepravy nebezpečných odpadů (dále jen „SEPNO“)

SEPNO je nezávislým modulem Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností. Jedná se o informační systém, který zajišťuje příjem a zpracování Ohlašovacích listů přepravy nebezpečných odpadů od povinných osob a jejich následné zpřístupnění příslušným institucím veřejné správy. SEPNO slouží ke sledování toků nebezpečných odpadů po území České republiky. Zefektivňuje kontrolu přepravy nebezpečných odpadů.

f) Hodnocení nebezpečných vlastností odpadů (dále jen „HNVO“)

Jedná se o samostatný modul, který umožňuje elektronicky zpracovat žádosti o zhodnocení vlastností odpadů. Systém slouží k vydávání elektronických osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností odpadu a sdělení o tom, že odpad má jednu nebo více nebezpečných vlastností.

g) Informační systém odpadového hospodářství (dále jen „ISOH“)

ISOH je národní informační systém odpadového hospodářství České republiky. Jedná se o robustní databázový systém pro centrální řízení sektoru odpadového a oběhového hospodářství České republiky. Data umožňují sledování produkce odpadů a nakládání s nimi. Shromažďovány jsou údaje o zařízeních pro nakládání s odpady, obchodnících s odpady, dopravcích odpadů a zprostředkovatelích. Systém rovněž slouží ke koncepčnímu řešení povolenáčního procesu zařízení v odpadovém hospodářství. Shromažďovány jsou také informace o systémech rozšířené odpovědnosti výrobců, autorizovaných obalových společnostech, obalových odpadech a výrobcích s ukončenou životností. Agregovaná data pro poskytnutí široké veřejnosti jsou prezentována v modulu Veřejný informační systému odpadového hospodářství (VISOH).

Samostatná část systému – Modul autovraky Informačního systému odpadového hospodářství (MA ISOH) je určen pro sledování toku vozidel s ukončenou životností. Umožňuje také napojení oprávněných osob s povolením ke sběru a zpracování vozidel s ukončenou životností tak, aby splnily zákonnou povinnost uložit vydané potvrzení o převzetí vybraného vozidla s ukončenou životností do centrálního systému.

h) Systém veřejných projednání v rámci procesu EIA/SEA

Posuzování vlivů na životní prostředí (proces EIA, proces SEA) je upraveno zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Procesy veřejného projednání EIA a SEA se běžně uplatňují i v oblasti odpadového hospodářství. Smyslem posuzování je zjistit, popsat a komplexně vyhodnotit předpokládané vlivy připravovaných záměrů a koncepcí na životní prostředí a veřejné zdraví ve všech rozhodujících souvislostech. Informační systém slouží k vedení evidence posuzovaných záměrů a koncepcí a ke zveřejňování dokumentů souvisejících s procesem posuzování vlivů na životní prostředí.

i) Informační systém IPPC

Informační systém integrované prevence je celostátní informační systém veřejné správy, který spravuje MŽP. Informační systém integrované prevence slouží k zajištění veškerých povinností vztahujících se ke zveřejňování informací a přístupu veřejnosti k informacím podle zákona o integrované prevenci. Systém umožňuje veřejnosti získat co nejširší přehled o jednotlivých povolovacích procesech a případně se i zúčastnit řízení. V informačním systému integrované prevence je dostupný přehled aktuálních řízení a databáze všech vydaných integrovaných povolení.

j) Další informační systémy MŽP a dalších orgánů státní správy určených pro informování veřejnosti

Podpůrně lze ke sledování vývoje odpadového a oběhového hospodářství a plnění cílů POH ČR lze využít i další dostupné informační zdroje MŽP, podporu a služby ostatních resortů a orgánů státní správy.

4.3 Dobrovolné nástroje

a) Dobrovolné dohody v oblasti odpadového a oběhového hospodářství a v dalších souvisejících oblastech

Dobrovolné dohody budou uzavírány v případě potřeby dosáhnout většího efektu pro životní prostředí (plnění povinností nad rámec zákonné úpravy). Základním principem, na kterém jsou dobrovolné dohody založeny, je vyjednávání. Předpokládá se, že dobrovolné dohody a dohody o spolupráci budou nadále uzavírány za účelem ochrany a zlepšování stavu životního prostředí v ČR a rozvoje moderní a efektivní veřejné správy. Jako příklad lze uvést iniciativu „Dost bylo plastu“ zaměřenou na snížení množství jednorázových obalů a nádobí. Cílem této kampaně pak je především snaha o předcházení vzniku odpadu. Dále například „Odpovědné nakupování“, kdy cílem je motivovat veřejnost, veřejné i soukromé subjekty ke změně spotřebních návyků a předcházet vzniku odpadu. Organizace formou dobrovolných dohod mohou vytvořit systém pro zpětný odběr výrobků s ukončenou životností, které nejsou předmětem směrnic EU s cílem získání surovin a dosažení cirkularity.

b) Dobrovolné nástroje za účelem zvyšování kvality činnosti subjektů odpadového hospodářství

Základními dobrovolnými nástroji uplatňovanými v ČR, pro něž byly schváleny jednotlivé vládní programy, jsou Národní program EMAS, Národní program čistší produkce, Národní program environmentálního značení. Nejrozšířenější dobrovolné nástroje v ČR jsou certifikace

systému environmentálního řízení EMS podle mezinárodní normy ISO 14001 nebo systému EMAS. MŽP bude nadále podporovat zavádění Programu EMAS.

ČR se bude nadále zapojovat do mezinárodních projektů a aktivit, zaměřených na propagaci čistší produkce, úspor energií a eko-inovací. MŽP bude podporovat environmentální značení (ekoznačky), environmentální tvrzení výrobce a environmentální prohlášení o produktu. Cílem je dobrovolné nástroje rozšiřovat do podnikové praxe, zvýšit propagační a marketingové aktivity, prohlubovat spolupráci s podnikatelskými asociacemi a konzultační sférou.

Hodnocení výrobků přístupem pomocí posuzování jeho celého životního cyklu – metody LCA (Life Cycle Assessment). Touto metodou jsou posouzeny veškeré vlivy výrobku na životní prostředí po celou dobu jeho životnosti, tzn. od těžby primárních surovin přes výrobu, použití až k jeho opětovnému použití, recyklaci, využití nebo konečnému odstranění. Tato technika pomáhá identifikovat všechny materiálové, energetické a další vstupy a výstupy. Tím umožňuje komplexně posoudit všechny dopady na životní prostředí a zdraví lidí.

Podniky úspěšně používají environmentální certifikaci k vlastní prezentaci. MŽP bude podporovat tzv. chytrá („SMART“) řešení v oblasti odpadového hospodářství, tam kde jejich využití bude přinášet užitek pro životní prostředí a zdraví lidí a jejich celkový dopad je příznivý.

c) Společenská odpovědnost organizací (Corporate Social Responsibility CSR)

Společenská odpovědnost organizací představuje dobrovolný závazek organizací zohledňovat při svých aktivitách potřeby svých zákazníků, dodavatelů, zaměstnanců a dalších zainteresovaných stran, jichž se jejich činnost dotýká, ať již přímo nebo nepřímo.

CSR je chápána jako nedílná součást strategického řízení směřujícího k dosahování dlouhodobé výkonnosti. CSR má dobrovolný charakter a zahrnuje ty činnosti, které organizace realizuje nad rámec plnění právních povinností, ve vztahu k zainteresovaným skupinám, společnosti a životnímu prostředí.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zpracovalo Národní akční plán podpory společenské odpovědnosti organizací v České republice na léta 2019-2023.

d) Ecolabelling

Jedná se o označování výrobků nebo služeb speciálním symbolem tzv. ekoznačkou (Ekologicky šetrný výrobek, Ekologicky šetrná služba). Tuto certifikaci provádí třetí strana, tedy ani výrobce, ani spotřebitel, na základě normy ČSN ISO 14 024 Environmentální značky a prohlášení. Smyslem je umožnit spotřebiteli snadno identifikovat výrobek, který je v rámci celého svého životního cyklu environmentálně šetrný, a výrobním společností věrohodným způsobem deklarovat svoje ekologicky šetrné postupy a produkty.

e) Environmentální prohlášení o produktu (Environmental Product Declaration – EPD)

EPD je soubor měřitelných informací o vlivu produktu (výrobku nebo služby) na životní prostředí v průběhu celého životního cyklu (např. spotřeba energií a vody, produkce odpadů). Prohlášení o produktu napomáhá spotřebiteli v rozhodování o koupi produktu. Využívá se přístup metody analýzy životního cyklu (LCA) podle norem ČSN ISO 14040-49. Výsledná zpráva s údaji a informacemi musí být veřejně přístupná a údaje v ní obsažené musí být

ověřitelné. Metodika pro tvorbu EPD je mezinárodní, což zaručuje, že jednotlivá prohlášení jsou přenositelná a porovnatelná v různých částech Evropy či světa. V ČR se řídí Pravidly Národního programu environmentálního značení.

4.4 Návrh na potřebná zařízení pro nakládání s odpady

Závazná část POH OK obsahuje nové ambiciózní cíle podpořené jejich zakotvením do nové právní úpravy odpadového hospodářství, která v souladu s evropskou legislativou stanovuje závazné cíle pro recyklaci komunálních odpadů, omezení ukládání odpadů na skládky do roku 2035 a další cíle.

Cíl, který je vytyčen v závazné části POH ČR a OK v oblasti nastavení sítě zařízení a infrastruktury:

„Vytvořit a koordinovat komplexní, přiměřenou a efektivní síť zařízení pro nakládání s odpady na území České republiky“.

Síť bude vytvořena na celostátní i nižší úrovni, bude zahrnovat skupiny zařízení o různých kapacitách a významu, s ohledem na začlenění jednotlivých zařízení do systému nakládání s odpady na národní, regionální a lokální úrovni.

Bude zohledněna i mezikrajová spolupráce při využívání zařízení nadregionálního významu.

Základní rozdělení, specifikace zařízení a jejich role v systémech nakládání s odpady je uvedena v závazné části.

Pokud má být závazných cílů dosaženo je nezbytné podporovat budování, posilování a propojování infrastruktury odpadového hospodářství investicemi do prevence vzniku odpadů, opětovného použití výrobků (např. re-use centra v obcích), odděleného soustřeďování odpadů v obcích i podnicích, sběru, třídění, dotřídňování odpadů (vysoce účinné automatické dotřídňovací linky), úpravy odpadů (zařízení k úpravě vlastností odpadů) a materiálové využití odpadů (zařízení k recyklaci odpadů). Rovněž je potřeba podporovat investice do moderních, vysoce účinných technologií pro energetické využití odpadů.

S ohledem na dopady pandemie nemoci COVID-19 musí být při tvorbě sítě zařízení zohledňována její dostatečná flexibilita a absorpční kapacita. Je potřeba podporovat výstavbu zařízení ke spalování nebo energetickému využití odpadů ze zdravotní a veterinární péče. Je potřeba postupně uzavírat dosluhující zařízení ke skládce odpadů. Všechny skládky v ČR a OK plní požadavky na jejich technické zabezpečení. Pro případy řešení mimořádných situací a krizových stavů v ČR je potřebné průběžně identifikovat a posilovat kapacity k odstranění nárazově vzniklého velkého množství odpadů přednostně energetickým využitím, spálením a také případně uložením na skládky (pokud nelze se vzniklým odpadem z důvodu jeho vlastností nakládat jinak). Další potřebná a vhodná zařízení k nakládání s odpady pro podporu a začlenění do sítě zařízení v ČR byla identifikována v rámci projektu „Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021–2027“. **Doporučené typy zařízení k podpoře dle kapitol POH:**

Kapitola: Směsný komunální odpad

Podporovat energetické využívání směsného komunálního odpadu (po vytřídění materiálově využitelných složek, nebezpečných složek a biologického odpadu) v zařízeních pro energetické využití odpadů bez jeho předchozí úpravy, nebo po jeho úpravě.

Podporovat úpravu směsného komunálního odpadu před jeho energetickým využitím nebo odstraněním za účelem získání recyklovatelných složek a výroby paliva, a tedy jejich odklonu od ukládání na skládky.

Podporovat strategii společného řešení nakládání s odpady z obcí na území Olomouckého kraje za účelem vytvoření smysluplného logistického systému a hledání nejefektivnějších možností úpravy a využití zbytkového směsného komunálního odpadu.

Kapitola: Biologicky rozložitelné odpady a biologicky rozložitelné komunální odpady

a) Podporovat výstavbu zařízení pro aerobní rozklad, anaerobní rozklad, energetické využití a přípravu k energetickému využití biologicky rozložitelných odpadů. Vytvořit přiměřenou síť těchto zařízení v regionech pro nakládání s odděleně sebranými biologickými rozložitelnými odpady z obcí a od ostatních původců, včetně kalů z čistíren odpadních vod.

Kapitola: Potravinové odpady

a) Podporovat činnost a funkci potravinových bank, podporovat budování a rozšiřování infrastruktury potravinových bank.

Kapitola: Nebezpečné odpady

a) Podporovat energetické využití nebo spalování infekčních odpadů ze zdravotnictví a připravenost a odolnost ČR (ve vazbě na pandemii koronaviru).

b) Podporovat technologie na recyklaci a využití nebezpečných odpadů a technologie na snižování nebezpečných vlastností odpadů.

c) Podporovat energetické využití nebo spalování průmyslových nebezpečných odpadů, které nelze, s ohledem na jejich vlastnosti a charakter nebezpečné složky, materiálově využít.

Kapitola: Kalý z čistíren odpadních vod

a) Podporovat technologie nakládání a využívání kalů z čistíren komunálních odpadních vod se zaměřením zejména na využití fosforu.

Kapitola: Odpady ze zdravotní a veterinární péče

a) Podporovat výstavbu a modernizaci kapacit pro bezpečné energetické využití nebo spalování odpadů ze zdravotní péče (ostatních i nebezpečných) a zlepšovat připravenost a odolnost na podobné situace jako byla pandemie COVID-19.

Kapitola: Vedlejší produkty živočišného původu a biologický odpad z kuchyní a stravoven

a) Podporovat rozvoj zařízení pro zpracování biologického odpadu z kuchyní, stravoven, odpadních olejů a tuků, zvláště zařízení sloužících k výrobě energie (bioplynové stanice, zpracování na bionaftu nebo jiné produkty pro technické využití) a zařízení kompostáren vybavených technologií pro hygienizaci odpadu.

Kapitola: Odpady železných a neželezných kovů

a) Podporovat rozvoj moderních kvalitních technologií zpracování výrobků s ukončenou životností v České republice a OK.

b) Podporovat rozvoj technologií pro účinnější separaci železných a neželezných kovů pocházejících z energetického nebo materiálové využití odpadů.

Přehled potřebných zařízení pro nakládání s odpady z projektu: „Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021–2027“:

a) Oblast materiálového využití odpadu

Kapitola 7 - Zařízení pro nakládání s materiálově využitelnými odpady

- zařízení třídících a dotřídňovacích linek (popis vyhodnocení dostatečnosti sítě zařízení; návrhy potřebných opatření)

- zařízení pro recyklaci odpadů (papír, plasty, sklo, kovové odpady, kompozitní obaly, směsné obaly); popis a vyhodnocení stavu sítě zařízení a návrhy potřebných opatření – zařízení pro zpracování biologicky rozložitelných odpadů (popis a vyhodnocení stavu sítě, návrhy vhodných opatření)

b) Oblast energetické využití odpadů

Popis a vyhodnocení sítě zařízení pro energetické využití odpadů (bioplynové stanice, zařízení na výrobu paliv z odpadů, alternativní technologie EVO, chemická recyklace odpadů, ZEVO). Popisuje návrhy vhodných opatření pro doplnění sítě zařízení.

c) Oblast zařízení pro nakládání s čistírenskými kaly z ČOV

Kapitola 7 - Vyhodnocení dostatečnosti stávající sítě zařízení k nakládání s kaly z ČOV

Kapitola 8 - Popis návrhu optimalizace sítě zařízení

d) Oblast nebezpečných odpadů

Kapitola 3 - Analýza technologií pro úpravu a zpracování nebezpečných odpadů včetně popisu stávající sítě zařízení

Kapitola 6 - Popis návrhu optimální sítě zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady

Kapitola 7 - Vyhodnocení dostatečnosti sítě zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady

Kapitola 8 - Analýza budoucích potřeb zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady

e) Oblast zdravotnických odpadů

Kapitola 2 - Analýza současného stavu sběru, skladování a soustředování odpadů ze zdravotní péče

Kapitola 2.2 - Analýza současného stavu nakládání s odpady ze zdravotní péče

Kapitola 2.2.3 - Přehled zařízení nakládajících s odpady ze zdravotní péče

Kapitola 3 - Analýza potřeb zdravotnických zařízení – určení vhodných technologií pro dané typy zařízení vycházející z jejich potřeb

Kapitola 3.4 - Vyhodnocení dostatečnosti sítě zařízení pro nakládání s odpady ze zdravotní péče a návrh její optimalizace

Kapitola 3.5 - Doporučení a návrh aktivit a technologií k podpoře (např. OPŽP)

4.5 Informace o kritériích pro umístění budoucích zařízení na zpracování odpadu

V rámci přípravy projektů pro budování sítě zařízení určených ke zpracování odpadů jsou vyhodnocena kritéria:

- a) počet jednotlivých typů zařízení** (typizace dle nového Registru zařízení Informačního systému odpadového hospodářství) v rámci ČR a jednotlivých krajů ČR,
- b) kapacita jednotlivých typů zařízení** v rámci ČR a jednotlivých krajů ČR,
- c) kapacita jednotlivých činností dle přílohy č. 2 zákona** v rámci ČR,
- d) produkce odpadů** v rámci ČR a jednotlivých krajů ČR.

V rámci projektu „Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021-2027“ byla podrobně zpracována analýza stávající sítě zařízení pro nakládání s odpady (počet zařízení a kapacita v rámci jednotlivých krajů ČR); byla vyhodnocena dostatečnost stávající sítě a zpracován návrh optimalizace sítě zařízení pro:

- a) Oblast materiálového využití odpadu
- b) Oblast energetické využití odpadů
- c) Oblast zařízení pro nakládání s čistírenskými kaly z ČOV
- d) Oblast nebezpečných odpadů
- e) Oblast zdravotnických odpadů

Na základě této analýzy byly zjištěny územní oblasti, ve kterých je kapacita zařízení pro zpracování relevantních odpadů nedostatečná a je nezbytné zde posílit infrastrukturu a rozšířit síť zařízení.

4.6 Zdroje financování

Investiční záměry pro vznik odpadové infrastruktury a posun směrem k oběhovému hospodářství mohou být finančně podporovány z evropských i národních fondů v rámci jednotlivých dotačních programů.

V rámci programů umožňujících různé druhy podpory se tato bude primárně zaměřovat na financování vzniku kapacit v souladu s nastavenými prioritami a hierarchií odpadového hospodářství. Preferovat se budou finanční pobídky na podporu vysoce efektivní recyklace a výrobu výrobků s obsahem recyklátů. Podpora bude primárně zaměřena na financování

technologií předcházení vzniku odpadů, recyklace a zpracování druhotných surovin, inovativních technologií a nových přístupů k využití odpadů.

K financování budou využity ekonomické nástroje uvedené v kapitole Ekonomické nástroje.

Hlavními zdroji k financování rozvoje infrastruktury pro odpadové a oběhové hospodářství jsou prostředky z Evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „ESIF“) a Národního plánu obnovy (dále jen „NPO“). Přehled zdrojů financování viz tabulka níže.

Přehled zdrojů financování rozvoje odpadového hospodářství
Operační programy
OPŽP – Operační program Životní prostředí 2021-2027 (OPŽP)
Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OPTAK)
Operační program Jan Amos Komenský (OPJAK)
Operační program Doprava
Integrovaný regionální operační program (IROP)
Operační program Fond spravedlivé transformace (JTF)
Další programy
Národní plán obnovy (NPO)
Modernizační fond
Program prostředí pro život
Programy Technologické agentury ČR
Norské a EHK Fondy
Národní program Životní prostředí (NPŽP)
Programy MPO
Programy MZe
Programy EU
Horizon Europe
LIFE
COSME
Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce
Interreg – programy Evropské územní spolupráce
Interreg Central Europe
Interreg Europe
Veřejné zakázky
Soukromé investice

Tabulka 241 – Přehled zdrojů financování rozvoje odpadového hospodářství

4.7 Operační program Životní prostředí (OPŽP 2021-2027)

SC 1.5 Podpora přechodu k oběhovému hospodářství

V rámci specifického cíle budou podporovány především aktivity vedoucí k přechodu na principy oběhového hospodářství a zlepšení uplatňování hierarchie odpadového hospodářství, a to prostřednictvím investic zejména do prevence vzniku, opětovného použití a recyklace odpadu ale také do vybraných technologií pro energetické využití odpadů.

V oblasti **prevence vzniku odpadů** bude možné podporovat:

- kompostéry pro předcházení vzniku komunálních odpadů,
- RE-USE centra pro opětovné použití výrobků,
- budování infrastruktury potravinových bank,
- prevenci vzniku odpadů z jednorázového nádobí nebo jednorázových obalů.

V oblasti **materiálového a energetického využití odpadů** bude možné podporovat:

- sběrné dvory a systémy odděleného sběru/svozu odpadů,
- třídění a dotřídňování odpadů,
- zařízení pro úpravu a zpracování odpadních čistírenských kalů,
- zařízení pro materiálové využití odpadů,
- zařízení pro energetické využití odpadů,
- zařízení pro chemickou recyklaci odpadů,
- sběr a nakládání s nebezpečnými odpady.

4.7.1 Operační program Technologie a Aplikace pro Konkurenceschopnost (OPTAK 2021–2027)

Oblast cirkulární ekonomiky s primárním zaměřením na podnikatelské subjekty bude rovněž podporována Ministerstvem průmyslu a obchodu v rámci programu OP TAK.

SC 5.2 Podpora přechodu k oběhovému hospodářství

V rámci specifického cíle budou podporovány zejména aktivity:

- Pořízení inovativních technologií na získávání, zpracování a využívání druhotných surovin z výrobků a materiálů s ukončenou životností a na výrobu výrobků s obsahem druhotných surovin.
- Podpora inovativních technologií k získávání a zpracování druhotných surovin (např. vedlejší produkty, neodpady, neshodné výrobky a další).
- Investice do inovativních technologií umožňujících nové nebo vyšší využití druhotných surovin jako náhrady primárních zdrojů.
- Investice do inovativních technologií ke snížení materiálové náročnosti výroby a náhrady primárních vstupních surovin druhotnými.
- Optimalizace materiálového ekodesignu výrobků za účelem usnadnění recyklace a opětovného použití.
- Projekty a realizace průmyslové symbiózy.
- Zlepšení materiálové recyklace odpadů a jejich opětovného použití.
- Důraz na zpětné uzavírání materiálových cyklů, zejména podporou materiálové recyklace.
- Zavádění materiálového ekodesignu výrobků (podpora inovativních výrobních technologií uplatňujících remanufacturing).

4.7.2 Operační program Spravedlivá transformace (OPST 2021-2027)

Cílem programu je podpora ekonomiky, obyvatel a životního prostředí obyvatel v tzv. uhelných regionech (Karlovarský kraj, Ústecký kraj a Moravskoslezský kraj), které jsou nebo budou nejsilněji zasaženy v důsledku transformačního procesu směrem ke splnění cílů v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030 a uhlíkově neutrální ekonomice v roce 2050.

Program bude v oblasti odpadového a oběhového hospodářství zaměřen na podporu zejména komplexních a regionálně specifických projektů prostřednictvím vhodných investic do posílení oběhového hospodářství mimo jiné předcházením vzniku odpadů, jejich snižováním, účinným využíváním zdrojů, opětovným používáním a recyklací.

4.7.3 Národní plán obnovy (NPO)

Národní plán obnovy, resp. Plán pro oživení a odolnost České republiky představuje komplexní a strategický dokument obsahující prioritní oblasti pro investice navržené tak, aby přispěly k zotavení české ekonomiky z krize vyvolané v důsledku pandemie COVID-19 a k transformaci na digitální a ekologickou evropskou ekonomiku.

4.7.4 Komponenta 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda

Cílem komponenty je v souladu se strategickými cíli EU podporovat urychlení přechodu na oběhové hospodářství v ČR, předcházet vzniku odpadů, navýšit recyklační infrastrukturu a omezit plýtvání druhotnými surovinami, zvýšit obsah recyklovatelných materiálů ve výrobcích a navýšit surovinovou bezpečnost ČR prostřednictvím investic:

4.7.5 Budování recyklační infrastruktury

V rámci investice budou zejména podporovány projekty vedoucí k rozvoji cirkulární ekonomiky v oblasti nakládání s biologicky rozložitelnými odpady. Účelem podpory bude řešení problematiky opětovného zapravování kompostu vyprodukovaného z kompostáren zpět do zemědělského půdního fondu. Investice tak budou přispívat k přechodu na principy oběhovosti, vedoucí směrem ke klimatické neutralitě a dlouhodobé konkurenceschopnosti.

4.7.6 Budování odpadové energetické infrastruktury pro nakládání s vybranými druhy odpadů

Investice budou orientovány zejména na podporu energetického zpracování nerecyklovatelných nebezpečných odpadů ze zdravotní péče a infekčních odpadů. Cílem je přispět k navyšování kapacit odpovídajících zařízení pro energetické využívání těchto problematických druhů odpadů a dosáhnout tak snížení jejich ukládání na skládky.

Dále bude možné podpořit i zařízení na přepracování biologicky rozložitelných odpadů na bioplyn v rámci bioplynových stanic, která tak přispějí k uzavírání materiálových cyklů.

4.8 Modernizační fond (2021-2030)

Modernizační fond je nástroj financovaný z příjmů z prodeje emisních povolenek a jeho hlavním cílem je modernizace energetiky. Modernizační fond je rozdělen do samostatných

prioritních programů v rámci, kterých jsou alokovány prostředky i na podporu vybraných typů zařízení na energetické využití odpadů a výstavbu komunitních bioplynových stanic.

4.8.1 Program č. 1 Modernizace soustav zásobování tepelnou energií (HEAT)

V rámci programu HEAT bude možné podpořit projekty modernizace či rekonstrukce stávajících zařízení na výrobu energie změnou palivové základny a přechodem na palivo s nižším emisním faktorem v tunách CO₂/TJ (např. přechodem z uhlí na palivo z odpadů).

4.8.2 Program č. 8 Komunitní energetika (KOMUNERG)

V rámci programu bude možné podporovat projekty na výstavbu komunitních bioplynových stanic, realizovaných za účelem uspokojení energetických potřeb dané komunity, která bude vlastníkem či investorem projektu.

4.8.3 Národní program Životní prostředí (NPŽP 2021-2027)

Prioritou oblasti „Odpady, staré zátěže a environmentální rizika“ je podpora aktivit zaměřených na prevenci vzniku odpadů a přechod na principy oběhového hospodářství.

Cílem prioritní oblasti je:

- Dodržení hierarchie odpadového hospodářství.
- Předcházení vzniku odpadů a snižování měrné produkce odpadů.
- Maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů.
- Minimalizace nepříznivých účinků vzniku odpadů a nakládání s nimi na lidské zdraví a životní prostředí.
- Minimalizace environmentálních rizik (staré skládky, staré ekologické zátěže, management chemických látek, prevence průmyslových havárií).
- Udržitelný rozvoj společnosti a přiblížení se k „oběhovému hospodářství“.

Hlavním cílem v rámci jednotlivých dotačních programů je formou investiční podpory přispět k celkovému zlepšení stavu odpadového hospodářství ČR, posílení sítě zařízení určených pro nakládání s odpady a navazující infrastruktury. Tímto dosáhnout intenzivního přechodu na principy oběhového hospodářství, tak aby byla splněna nově stanovená pravidla pro nakládání s odpady, nové povinnosti pro třídění komunálních odpadů, závazné cíle pro recyklaci komunálních odpadů, pro omezení ukládání odpadů na skládky, pro recyklaci obalových odpadů, závazné cíle v oblasti nakládání s výrobky s ukončenou životností a jednorázovými plastovými výrobky, stavebními a demoličními odpady vyplývající z evropské legislativy.

4.9 Zajištění datové základny pro hodnocení odpadového hospodářství, Plánu odpadového hospodářství České republiky a plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje

4.9.1 Systém sběru dat

Systém sběru dat v oblasti odpadového hospodářství je nastaven tak, aby byla zajištěna kvalita dat, snížila se administrativní náročnost ohlašování, zrychlilo se zpracování dat a omezila se chybovost dat.

Ministerstvo bude zajišťovat sběr dat v oblasti odpadového hospodářství i v dalším období, na které se vztahuje Plán odpadového hospodářství České republiky a také krajský plán odpadového hospodářství. V zákoně o odpadech a zákoně o zpětném odběru výrobků s ukončenou životností bude upraven systém vedení evidence, ohlašování a sběru dat v oblasti odpadového hospodářství.

Výstupy z evidence odpadů a shromážděných dat musí zajistit:

Data pro plánování a řízení odpadového hospodářství na úrovni státu, krajů (případně obcí) a pro vyhodnocování plnění vytyčených cílů v odpadovém hospodářství a v plánech odpadového hospodářství.

Data pro hodnocení závazků vyplývajících z evropských směrnic a nařízení, umožňující splnit všechny reportingové povinnosti České republiky ke všem relevantním evropským předpisům, dotazníkům, šetřením a mezinárodním smlouvám v oblasti odpadů.

Podklady pro kontrolní činnost státní správy i samospráv v oblasti odpadového hospodářství.

4.9.2 Opatření k zajištění kvalitní datové základny odpadového hospodářství

Opatření k zajištění kvalitní datové základny odpadového hospodářství	
a)	Využívat stávající a nově vytvořené metodiky MŽP pro zpracování a vyhodnocení dat, zajišťující reálný popis stavu odpadového hospodářství a splňující veškeré požadavky na datové výstupy (např. sledování trendů, řízení sektoru, reporting, kontrolní činnost atd.).
b)	Indikátory odpadového hospodářství na úrovni kraje se budou vyhodnocovat každoročně. Olomoucký kraj bude na základě indikátorů vyhodnocovat plnění krajského plánu odpadového hospodářství.
c)	Je nutné jednoznačně definovat jednotlivé typy zařízení, která jsou provozována v Olomouckém kraji, a to z pohledu jejich činností (např. spalovny nebezpečných odpadů, kompostárny, bioplynové stanice atd.). Za tímto účelem bude využíván nový závazný Katalog zařízení (až bude vydán) a budou upřesněny seznamy aktuálně provozovaných zařízení. Rovněž je třeba vytvořit a zpřehlednit evidenci zařízení na využití biologicky rozložitelných komunálních odpadů (malá zařízení, komunitní, obecní kompostárny apod.).

Tabulka 252 – Opatření k zajištění kvalitní datové základny odpadového hospodářství

4.10 Odpovědnost za plnění a kontrolu POHK

- Olomoucký kraj, obce a původci odpadů průběžně kontrolují vytváření podmínek pro předcházení vzniku odpadů a nakládání s nimi a naplňování stanovených cílů, zásad a opatření.
- Kraj bude průběžně, minimálně v rámci vyhodnocení plánu odpadového hospodářství kraje, vyhodnocovat systém nakládání s komunálními odpady, se směsným komunálním odpadem, biologicky rozložitelnými odpady, nakládání s obalovými odpady, s nebezpečnými a ostatními odpady, se stavebními odpady a s výrobky s ukončenou životností na svém území. Bude vyhodnocen systém tříděného sběru odpadů a nakládání s materiálově využitelnými složkami. V rámci tohoto vyhodnocování budou posouzeny kapacitní možnosti systému nakládání s odpady a výrobky s ukončenou životností a navrhnutá opatření k jeho zlepšení. Rovněž v rámci vyhodnocení plánu odpadového hospodářství kraje bude vyhodnocena síť zařízení pro nakládání s odpady na území kraje. Kraje rovněž vyhodnocují naplňování cílů a opatření Programu předcházení vzniku odpadů, které jsou součástí plánu odpadového hospodářství kraje.
- Kraj využije všechny dostupné nástroje a prostředky k zajištění plnění plánu odpadového hospodářství kraje.
- Kraj vyhodnocuje plnění cílů stanovených v plánu odpadového hospodářství kraje. Kraj zpracovává zprávu o stavu plnění plánu odpadového hospodářství kraje, v termínu jedenkrát za dva roky do 15. listopadu za uplynulé dvouleté období. Na základě výsledků navrhuje další opatření pro podporu jeho plnění.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 241 – Přehled zdrojů financování rozvoje odpadového hospodářství

Tabulka 252 – Opatření k zajištění kvalitní datové základny odpadového hospodářství